

CHIZMACHILIK KO'NIKMALARI ORQALI TASVIRIY SAN'AT ASARLARINING SIFATINI OSHIRISH

Rustamov Axtam Muxtorovich

Navoiy davlat universiteti

“Tasviriy san’at va muhandislik grafikasi” kafedrası o’qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada chizmachilik ko‘nikmalarining tasviriy san’at asarlarini yaratishdagi roli va ahamiyati tahlil qilinadi. Chizmachilik texnikasi va uslublari san’atkorning ijodiy jarayonini boyitadi, kompozitsiya, shakl va perspektiva tushunchalarini shakllantirishga yordam beradi. Maqolada talabalarda ijodiy tafakkur va vizual kompetensiyalarni rivojlantirishda chizmachilik mashqlarining ahamiyati yoritiladi.

Kalit so‘zlar: Chizmachilik, Tasviriy san’at, Kompozitsiya, Perspektiva, Ijodiy tafakkur, Vizual kompetensiya

Tasviriy san’at insonning ijodiy fikrlashini, estetik didini va madaniy qadriyatlarni rivojlantiruvchi muhim faoliyatdir. Har bir san’at asari o‘ziga xos g‘oya va hissiyotlarni ifodalash vositasi sifatida xizmat qiladi. Shu nuqtai nazardan, chizmachilik san’atkor uchun asosiy vosita hisoblanadi. Chizmachilik fanining nazariy va amaliy bilimlari san’atkorga shakl, chiziq, nurni tushunish, kompozitsiya yaratish va ijodiy qarorlar qabul qilish imkonini beradi.

Tasviriy san’at darslarida chizmachilik mashqlari talabalarga vizual tafakkurini rivojlantirish, o‘z g‘oyalarini aniq va estetik shaklda ifodalash imkonini yaratadi. Shu sababli chizmachilik ko‘nikmalari tasviriy san’at asarlarini yaratishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Tasviriy san’at asarlarini yaratishda chizmachilik ko‘nikmalari san’atkor uchun eng muhim vositalardan biridir. Chizmachilik nafaqat obyekt va shakllarni aniqlik bilan aks ettirishga yordam beradi, balki kompozitsiya, nurni tushunish, perspektiva va ijodiy tafakkur rivojlanishida asosiy rol o‘ynaydi. Chizmachilik mashqlari orqali san’atkor o‘z g‘oyasini vizual tarzda ifodalay oladi, hissiyot va estetik qadriyatlarni tomoshabinga yetkazadi.

Chizmachilikning nazariy jihatlari san’atkorni asosiy kontseptual bilimlar bilan ta’minlaydi. Shakl, chiziq va perspektiva tushunchalarini chuqur o‘rganish

san'atkorning ijodiy qarorlar qabul qilish qobiliyatini oshiradi. Masalan, chiziq yordamida predmetlarning kontur va chegaralari aniqlanadi, shakl esa ularning hajmi va ko'rinishini aks ettiradi. Perspektiva esa obyektlarning masofa, chuqurlik va o'lchamini to'g'ri ko'rsatishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, yorug'lik va soya tasviriy san'at asarida predmetlarni hayotiy va realistik qilish imkonini beradi.

Praktik qo'llanilishi chizmachilikni yanada muhim qiladi. Talabalar turli texnika va materiallardan foydalanib, masalan, qalam, rangli qalam, akvarel yoki rangli bo'yoqlar orqali mashqlar bajaradilar. Bu ularning qo'l koordinatsiyasi, vizual tafakkuri va estetik didini rivojlantiradi. Shuningdek, talabalarga turli kompozitsion yechimlarni ishlab chiqish, ijodiy qarorlar qabul qilish va o'z g'oyalarini mustaqil ifodalash imkoniyati yaratiladi.

Chizmachilik mashqlari kompozitsiya yaratishda ham muhim ahamiyatga ega. Kompozitsiya predmetlar va shakllarni uyg'unlashtirish orqali asarning umumiy muvozanatini ta'minlaydi. Chizmachilik yordamida san'atkor har bir elementning joylashuvi, nisbatlari va shaklini aniqlaydi. Bu esa asarning estetik va vizual qadrini oshiradi. Talabalar chizmachilik mashqlari orqali kompozitsiya va muvozanatni tushunishni o'rganadi, bu esa ularning tasviriy tafakkurini rivojlantiradi.

Chizmachilik ijodiy tafakkur va mustaqil qarorlar qabul qilishni rag'batlantiradi. Talabalar mashq va loyiha ishlari orqali turli muammolarni hal qilish, yangi g'oyalar ishlab chiqish va ularni vizual tarzda ifodalash imkoniyatiga ega bo'ladi. Masalan, tabiiy manzarani yoki hayvonlarni chizishda turli texnika va uslublarni sinab ko'rish orqali ijodiy tafakkur rivojlanadi.

Chizmachilik talabalarga milliy va madaniy qadriyatlarni o'rganish va tushunishga yordam beradi. Milliy naqshlar, tarixiy predmetlar va motivlar chizmachilik orqali o'rganiladi va ijodiy asarlarda aks ettiriladi. Bu esa talabalarda estetik did va madaniy bilimlarni rivojlantiradi. Shu tariqa, chizmachilik san'atkorning ijodiy va madaniy rivojlanishiga xizmat qiladi.

Talabalarni ijodiy faoliyatga jalb qilishda chizmachilik mashqlari samarali vosita hisoblanadi. Turli topshiriqlar orqali talabalar material, texnika va uslub tanlash erkinligiga ega bo'ladi. Bu ularning mustaqil tafakkur va ijodiy qarorlar qabul qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi. Shu bilan birga, vizual tafakkur kengayadi, detal va proporsiyalarni tushunish yaxshilanadi.

Natijada, chizmachilik ko'nikmalari tasviriy san'at asarlarini yaratishda markaziy rol o'ynaydi. U texnik ko'nikmalarni shakllantiradi, ijodiy tafakkur va estetik didni rivojlantiradi, shuningdek, talabalarning milliy va madaniy qadriyatlar bilan bog'lanishiga yordam beradi. Shu sababli, chizmachilik san'atkor va o'quvchilar uchun zarur asosiy vosita hisoblanadi.

Tasviriy san'at asarlarini yaratishda chizmachilik ko'nikmalari muhim ahamiyatga ega. U san'atkorning ijodiy jarayonini shakllantiradi, tasviriy tafakkur va estetik didni rivojlantiradi. Chizmachilik texnikasi va uslublari yordamida san'atkor shakl, chiziq, nur, perspektiva va kompozitsiyani to'g'ri aks ettirish imkoniga ega bo'ladi. Shu bilan birga, chizmachilik ijodiy fikrlashni rag'batlantiradi, mustaqil qarorlar qabul qilish va yangi g'oyalarni amalda qo'llash imkoniyatini yaratadi.

Chizmachilik talabalarga milliy va madaniy qadriyatlarni o'rganish va tushunishga yordam beradi, ularni tasviriy san'at asarlarida ifodalashga ko'maklashadi. Amaliy mashqlar, loyiha ishlari va interaktiv metodlar orqali talabalar nafaqat texnik ko'nikmalarini oshiradi, balki ijodiy va vizual tafakkurini ham rivojlantiradi. Shu sababli, chizmachilik ko'nikmalari tasviriy san'at asarlarini yaratishda har bir ijodkor va o'quvchi uchun asosiy vosita hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Shavdirov S. A. Selection Criteria of Training Methods in Design Fine Arts Lessons // Eastern European Scientific Journal. – 2017. – №. 1. – P. 131-134.
2. Shovdirov S. A. Tasviriy san'atni o'qitishda o'quvchilarning sohaga oid o'quv kompetensiyalarini shakllantirish omillari // Inter Education & Global Study. – 2024. – №. 1. – P. 8-14.
3. Baymetov B. B., Shovdirov S. A. Methods of Organizing Practical and Theoretical Classes for Students in The Process of Teaching Fine Arts // International Journal on Integrated Education. – 2023. – Vol. 4. – №. 3. – P. 60-66.
4. Shavdirov S. A. Preparing Future Teachers for Research Activities // Pedagogical Education and Science. – 2017. – №. 2. – P. 109-110.
5. Ibraimov X., Shovdirov S. Theoretical Principles of The Formation of Study Competencies Regarding Art Literacy in Students // Science and Innovation. – 2023. – Vol. 2. – №. B10. – P. 192-198.

GLOBAL SCHOLARS
SCIENTIFIC PUBLISHING

